

گۆڭان بـ دواي بـ هاكـا ني
جوانيدا لـ شيعري گۆرا ندا -3- ...
نووسيني/ عـ تا قـ رـ داخي

(بلاشی سید پیام)

گڳران به متمانه و دښاييښه وه پډاگري له وه ده کات، ژن که هډماو لوټکي جواني ته وي چاوه واني مهرگ ته نيا به دهرکه و تن و ځښانداني ده گډگډته وه بډ ژيان. ته مهش ته وه نيشان دودات که ډگايه ک هه يه بډ رزگار بوون له مردن يان به لايه ني که مه وه بډ دواختني مردن که ته و يش جواني ه. جواني ش وه کو پښتر ئا ماژه مان بډ کرد لاي گډران دوو سه رچاوه ي هه يه که ته و اني ش سړوشت و ئا فره تن. گډران له مه زياتر ده و ات و ده ډډت:

ئيترا بابوورد من پير بيم، يان ديم بمر
يا بلووري شادمانيم هه رگيز گهر د بگر.

واته شاعیر باس له مانه‌وهی هه‌تاهه‌تایی ونه‌مری ده‌کات. ته‌نانه‌ت
باسی مانه‌وه‌یه‌ک ده‌کات که به‌ه‌زو به‌چالاکیه‌وه به‌مانه‌تیه‌وه وه‌هرگیز
نه‌گاته ق‌ناغی پیری. ئەمەش م‌تیف و پا‌نه‌ت‌ک له‌پشتیه‌وه
راوه‌ستاوه که جوانیه به‌تایبه‌تیش جوانی ئه‌وی ژن. ئ‌ستا ئه‌و
پرسیاره سه‌ره‌ه‌ده‌دات ئایا له‌رووی ئ‌استیه‌وه ئه‌گه‌ت‌کی له‌م ج‌ره
چاوه‌وانکراوه، یان ئه‌وه‌ی شاعیر باسی ده‌کات به‌ره‌می خه‌یال و
ئه‌ند‌شه‌و نا‌ئاگاییه‌و له‌ئ‌استیدا درووستکردنی ی‌ت‌پیا‌یه‌که؟ ئه‌وه‌ی
زه‌مینه‌ش ب‌ درووستکردنی ئەم ی‌ت‌پیا‌یه‌ فه‌راهه‌م ده‌کات جوانیه.
ئه‌وه ئ‌اشکرایه که جوانی خ‌ی شت‌کی نه‌مه‌، به‌ئ‌ام ئه‌وی ژن که
ل‌ره‌دا به‌ره‌مه‌ئ‌نی ئه‌و جوانیه‌یه که ئه‌وی چاوه‌وانی مه‌رگ زیندوو
ده‌کاته‌وه‌و ده‌یگه‌یه‌نه‌ته ئ‌است‌ک که باسی ئه‌وه ب‌کات جا‌ت‌کی تر نه‌
پیری ل‌ی نزیک ده‌به‌ته‌وه‌و نه‌مردن له‌ده‌رگای بدات، خ‌ی باب‌ه‌ت‌که
ملکه‌چی مردن و نه‌مانه. که‌واته ئه‌گه‌ر جوانی ژن بتوان‌ت نه‌مری به‌وی
پیاو بدات، مانای وایه ده‌ش نه‌مری له‌سه‌رچاوه‌ی مردوو یان
له‌نا‌وچوو‌وه به‌ره‌مه‌ئ‌نر‌ت. ل‌ره‌شدا ئه‌و پرسیاره‌یه خ‌ی
ده‌سه‌پ‌نه‌ت؟ ئایا شت‌ک هه‌یه ناوی نه‌مری ب‌ت؟ ئایا ئه‌وه‌ی نه‌مری
به‌ره‌مه‌ده‌نه‌ت چیه؟ ئ‌سته ل‌ره‌دا و له‌چارچ‌وه‌ی ئه‌و ده‌قه
شعیره‌دا جوانی به‌ره‌مه‌ئ‌نی نه‌مریه، به‌ئ‌ام جوانی خ‌ی به‌ره‌می
سه‌رچاوه‌یه‌کی نه‌مر نه‌.

□ استه شاعیر باسی نه مری و ما نه وهی هه تاهه تاییی ده کات و ره تی

ده کاته وه جا ټکی تر ټو پیر بښت، یان دای بمر ټ. ټه مهش بانگه شه کردنی نه مریه. به ټام دواتر ټاشکرا ده ټت که نه مری لای گډران نه مری جهسته و مانه وه نیه له ژياندا، به ټکو به دهسته ټنانی نه مریه له ټټگای داه ټنانه وه. سه رچاوه و م ټتیفی داه ټنانش لای ټهم شاعیره جوانیه. سه رچاوه ی به ره مه ټنانی جوانیش سرووشت و ټافره ته. واته ټو باسی به دهسته ټنانی گه وهرو ماهیه تی نه مری ده کات له ټټگای داه ټنانه وه. ټه وه تا ده ټټت: ټهمجا ټهی یار، ټهی خوا.. ژنی عه شقم، ټهی ټینووس

ټهی هه یکه لی به دهن له عاج توال ټت ټا بنووس

هیچ نه ب ټ. ټ. ټ خاتری جاهی ټه پ ټل

مه لی شیعرم مه یدان مه ده بکه و ټ له گ.

شاعیر له وه سف ټکی به رزدا ټه وی یار ده دو ټټت، جا ټټک به خواوه ندی جوانی و د ټداری ناوی ده بات و ده م ټک به به ژن له عاج و توال ټت له ته خته ی ټه به نووس درووستکراو وه سفی ده کات، که مه به ستی له م ج ټره وه سفهش ټه وه یه ټه وی شاژنی عه شق به رزترین نموونه ی جوانیه و به و جوانیهش ټهمی له که ناری مهرگه وه گ ټټایه وه ب ټ ژیان. به ټام ټایا ټهم ش ټتی ژیان وه هرچ ټټن ټک ب ټت ده یه و ټت بژی، یان به واتایه کی تر، ترس له مردن وای ل ټده کات که په نا ب ټهر شت ټک ببات که به ژیانیه وه بیه ست ټته وه؟ یان له پشتی ټهم دوو ب ټچوونه وه شت ټکی تر هه یه و ټو ده یه و ټت له پ ټناوی ټه وده ا بژی، یان له ټاستیدا ژیان ی ټو له و ټدا به زیندوویی ده م ټټته وه؟ وه ټامی ټهم پرسیارانهش به روونی ده رده که و ټت، کات ټ ټه وی شاعیر رووده کاته شاژنی عه شقی و ته نانه ت به ج ټر ټک ل ټی ده پار ټته وه و داوای ل ټده کات له بهر خاتری ټه پ ټل ټی خواوه ندی شیعرو حیکمه ت یارمه تی بدات ب ټ ټه وه ی توانای شیعیر به ره مه ټنانی به رده وام ب ټت. ټو ه ټټک ب ټ به ره مه ټنانی شیعیر دیاری ده کات و به مه لی شیعیر ناوی ده بات که ده ش ټ به فریشته ی ټیلهام ناو ببر ټت یان پ ټی بگوتر ټت ه ټزی به ره مه ټنانی شیعیر. ټهمی شاعیر یه ک ټامانجی روون و ټاشکرای هه یه و ژیان و زینده گانی و مانه وه ی ته نیا ب ټ ټو ټامانجه ده و ټت، که ټه ویش به رده وامبوونی فریشته ی ټیلهام به خشی شیعری ټه وه. واته ژیان و خ ټزگی مانه وه و ترس له مردن و ده ستگرتن به ژیان وه ته نیا ب ټ ټه وه یه که له به ره مه ټنانی شیعیر به رده وام ب ټت. کات ټکیش به دوای جوانیدا و ټله و ده یه و ټت پ ټی بگات هر له به ر ټه وه یه که ب ټ ټو جوانی به ش ټکه له و ه ټز و پا ټنهری که ده رگای داه ټنانی شیعری ټهم به کراوه ی ده ه ټټته وه و به رده وام ده ب ټت له داه ټنان. بوون و مانه وه و نه مری ټهمیش ته نیا له داه ټناندایه نه ک له مانه وه ی فیزکیدا و به رده وام بوون وه کو هر مر ټټک یان هر ټه فریده بوویه کی تری ب ټ به ره هم.

به مانایه کی تر، شاعیر تا ئو کاته خئی به زیندوو دهزانن ت که توانای داهنانی هه ب ت. ههر ل ره شه وه له کات کدا ئه می شاعیر ههستی به نزیکبوونه وهی مردن کرد ب ت، دهش بینین یان ههستکردنی ئه م به ئه وی ش هژنی شخ، ئه و مه ترسیه ی که مکرد ب ته وه. واته ئه وی ژن به هه موو ئه و جوانیا نه وه که ئه می شاعیر وه سفی ده کات ئیلهامی داهنانی پ به خشی ب ت ئه وه ش به گو ره ی ئه می شاعیر گ انه وه یه تی له که ناری مه رگه وه ب ژیا نی پ له چالاکی و جو وه به ره هم. واته ل ره دا جوانی ئه وی ژن هه م ئیلهام به خشی شیعره، هه م دهش وه کو پا نه ری گ انه وه ی ئه م ب ژیا ن و ب ئاشتبوونه وه له گه ژیا ن سه یر بکر ت.

گ ران ب جگه له وه ی که ئا فره ت یان ژن به جو نه رو م تیقی در ژه دان به ژیا ن و ته نانه ت گه یشتن به نه مری ده زانن ت، کات ک ده ب ت به پا نه ری داهننان. ئه مه ش له کات کدا که ئه و داهننان به بنه مای سه ره کی ده زانن ت ب به ده سه ته نانی نه مری، که دیاره مه به ست له نه مریش مانه وه ی نا وه. دیسان نه ک هه ر ئا فره ت ده چو نن ت به ه گه زه جوانه کانی سرووشت، به کو ئا فره ت وه هه ند له و ه گه زه جوانا نه یان به ره می ئه و ه گه زه جوانا نه ده ناس نن ت. ب نیشاندانی ئه م پ شه که شکردنه، گ ران له هه به ستی "شه و ک له عه بدو ا" ده نن ت:

ئا فره ت: چرای ک ی ئا هه نگ
له نه جی جوو بان، م سیکای ده نگ
یه ک قز زه رد، یه ک چا وره ش
یه ک ل و وه ک گو - غونچه ی گه ش
یه ک جوانی وه ک هه تا وه
تین و تیشکی له پ ش چا وه
یه ک ما نگی شخ و شه نگه
سیحری جوانیه که ی ب ده نگه
یه ک ش وه ی دوان خ شه
جوان نیه، به ام جوان پ شه.

ئا شکرایه که گ ران ئه م هه به ستی له چ کات و د خ کدا نووسیوو ه، به ام وه سفی ئه و ب جوانی به رده وام له هه کشاندایه. ئه وه ش له ش وه ی ئه و و نه شیعی ریا نه دا به رجه سه ده کات که یان له ل کچوونی ن وان دوو ه گه ز به ره می ه نا ون که ئه ویش یان ئا فره ت ده چو نن ت به سرووشت یان به پ چه وانه وه هه ند جار ئا فره ت ده کاته چه ق و سرووشت به و ده چو نن ت. یان و نه کانی گ ران له سه ر بنه مای دووانه ی دژ یان ناک ک یان به رامبه ر پ کد ن که له هه ردوو ش وه که شدا چ ل کچواندن، چ دووانه ی دژ بنه مان ب پ که ه نانی ج ر ک له هاوسه نگی که ئ مه پ شتر وه کو هارم نیای سرووشت یان ل کخستنی گه ردوون باسما ن کرد.

ئاشكرايه (له عەبدوﻻ)، جﻛﻛ له ئاھەنگ يان كﻛ بوونەوھى سەماو
 گﻛ رانى ھەبوو، گﻛ ران نەك ھەر ئەو كاتەو لەوﻛ بەﻛو لە ئەزموونى
 شيعرى گﻛ راندا بەگشتى ئافرەت چرا يان بزوﻛنەر يان رﻛحى كﻛى
 ئاھەنگ و ساتە خﻛشەكانە، ھەرچﻛن بزوﻛنەرى ژيان و سەرچاوھى ژيانە،
 بەھەمان شﻛوھ ئافرەت خﻛى مﻛسقاو گﻛ رانى و ئاھەنگ و سەمايە،
 ئافرەت ئەو تابلﻛ رەنگينەيە كە لەسەر پەﻛەي ھەستى گﻛ ران
 تابلﻛ يەكى رەنگينى جوانى بەرھەمﻛن و چﻛژ بەخشە. كەواتە لﻛرەدا
 گﻛ ران جﻛﻛ شووناس دەدات بە ئافرەت كە ئەويش شووناسى ژيانە بە
 ھەموو ﻛەگەزە جوان و ناسك و ھەست بزوﻛن و رﻛح وروژﻛنەكانىوھ. بە
 مانايەكى تر ئافرەت سرووشتﻛى رەنگاو رەنگە بە جوانى ديمەن و بە
 دەنگى خﻛش و بە رووى گەش و بە بﻛنى سەرسامكەرەوھ. بە مانايەكى تر
 ئافرەت ھەﻛرى ھەموو خاسﻛتە جوانەكانى ناو ئەم گەردوونەيەو شان
 بەشانى جوانى سرووشت سەرچاوھى بەرھەمﻛنى ھەموو چﻛژﻛى جەستەيى و
 رﻛحىە. ھەروەك گﻛ ران سەربارى ئەوھى شووناسﻛى گشتى دەدات بە
 ھەموو ئافرەت يان ﻛەگەزى مﻛ، ديسان لەناو ئەو شووناسە گشتيەشدا
 جﻛﻛﻛ له پﻛﻛﻛنكارى دووھى دەكات و خاسﻛتە تايبەتيەكانى ئافرەتە
 جﻛراو جﻛرەكانيش دەكاتە بنەما بﻛ پﻛﻛﻛنکردنيان كە ھەريەكەيان
 بەشﻛوھيەكە، بەﻛام ھەموويان لەژﻛر ناونيشانﻛى گەورەتردا
 كﻛدەبنەوھ كە ئەويش بەشداريکردنى ھەموويانە لە خاسﻛتﻛى سەرەكيدا
 كە جوانيە. ديارە ئەو جوانيەش بەشە جﻛراوﻛرەكانى جەستەي ئافرەت،
 جوﻛەي ئافرەت، دەنگى ئافرەت و عيشوھ و نازى ئافرەت و ناسكى و
 رووبەرى فراوانى رﻛحى لاي ئافرەت بەرھەمﻛنﻛتى. بﻛگومان لﻛرەدا كە
 گﻛ ران بەو ئاوھﻛناوھ جوانانە وەسفى بەشە جﻛراوﻛرەكانى جەستەي
 ئافرەت و دەنگ و زمان و ئاخوتن و جوﻛەو ھەر شتﻛى ترى ئافرەت
 دەكات، بوونى ئافرەت وەكو ھەر تابلﻛ يەكى جوان و قەشەنگى نﻛو ئەم
 سرووشتە پﻛشكەش دەكات. لﻛرەشدا لە ﻛﻛگاي كﻛمەﻛﻛ لﻛچواندن
 ئافرەت و جوانيەكەيەوھ بە ﻛەگەزو جوانى ﻛەگەزەكانى سرووشت ئەو
 تابلﻛ قەشەنگە چﻛژ بەرھەمﻛنە پﻛشكەش دەكات.

گﻛ ران لە روانگەي جوانيەوھ پﻛگەي ئەوى ئافرەت ديارى دەكات و ئەو
 بە پﻛى پﻛوانەي جوانى دەﻛوانﻛتە ئافرەت و ئەوھش وای لﻛدەكات كە
 ھەندﻛجار ئافرەت لە پﻛگەي ئافرەت يان مﻛقەوھ بگوازﻛتەوھ بﻛ
 پﻛگەيەكى بەرزتر وەكو بوويەكى ئەفسوونى يان بوويەك لە خەياﻛ و
 ئەندﻛشەدا سەيرى بكات يان بيكات بە ئەفريدەبوويەكى ئەفسانەيى. لە
 ھەﻛەستى"ئەﻛﻛى ئﻛغر"دا گﻛ ران روودەكاتە ئەوى ئافرەت و بەمﻛرە
 دەيدوﻛنﻛت:

فريشتەي، يا پەرى، يا حﻛرى ئەي شﻛخى مەلەك شﻛوھ
 بەعيشوھ و خوو، لە ھاوجينسى بەشەر ناكەي ئەﻛﻛى ئﻛغر.

گځران به ته و اوته د نيا نيه كه ئه وي ئا فرهت كام له مانه يه: ئا يا
 فريشته يه، پهر يه يان حري. ئه و نا توان ت شووناسي استه قينه ي ئه وي
 ئا فرهت لـره دا ديار ي بكت، هـكاره كشي جواني و شـخ و شه نـگيه و
 لـره شدا ئه وه ئاشكرا ده بـت كه گځران ته نيا ده زانـت ئه مانه
 هـموويان جوانن بهـام پـوانه يه كي ديار يـكراوي نيه بـ جيا كـردنه وي
 ئه مانه له رووي جوانيه وه، بـيه ئه وي ئا فرهت به هـموويان
 ده چوونـت. ئه مهـش له ئاستـكي تر دا ئه وه نيشان ده دات كه له
 روانگه ي گځران وه ئه وي ئا فرهت جواني هـموو ئه و هـما جوانانـي
 لهـخـيدا كـكـردو وه ته وه و نا توانـت ته نيا به يه كـكيان دا بنـرت،
 بهـام شاعـير له شـتـك د نـيا يه سه بارهت به جواني ئه وي ئا فرهت كه
 ئه و يش شـخـي مهـلهـك شـوه يه و به جوـه و رهـفتار و هـسوكه و تـيدا
 ئاشكرا يه كه له هـگـزي مرـفـجـيا وازه. بـگومان جيا واز بوونه كـش
 ئه وه يه كه له مرـفـي ئاسايي بهـرزـترو باـتره. لـره دا ديار نيه
 ئا يا گځران مه بهـستي هـموو ئا فرهـتـانه يان ئا فرهـتـكي ديار يـكراوه.
 هـرچه نـده له ئا خا و تنـكـردنـيدا له وه ده چـت ئا فرهـتـكي ديار يـكراو
 بدوونـت، بهـام لهـسر بنهـماي تـوانـيني گځران بـ ئا فرهت يان ژن
 به گشتي ئه وه ده رده كـهـوت كه گځران هـمان تـوانـيني هـيه بـ
 ئا فرهت يان ژن به گشتي و له رووي جوانيه وه لهـسر ووي هـگـزي
 مرـفـه وه دا يـده نـت و خاسـتي ئه فـسانـي پـده بهـخشـت.

سـهـر باري ئه وي كه گځران دوو سـهـر چاوهـي هـيه بـ بهـر هـمهـنـانـي جواني
 و هـر ئه و دوو سـهـر چاوهـش مـتـيفـي درـژـهـدان به ژيانن لاي ئه و و هـر
 ئه و دوو سـهـر چاوهـش سـرـش به و ده بهـخـش بـ ئه وي مهـلي شـيعـري بهـرده وام
 گځرانـي بـت و لهـوشـه وه نـمـري بهـدهـست بهـنـت. بهـام هـنـدـجـار
 بهـئاشـكـرا يه كـكـ له و سـهـر چاواـنه ده كا ته سـهـر چاوهـي يه كـم كه ئه و يش
 ئا فرهت يان ژنه، ته نـانـت و ايشـي نيشان ده دات ئه گـر ژن و جواني ژن
 نه بـت ره نـگـه به ته نيا جواني سـرووشت بهـس نه بـت بـ ئه وي سـرـشـي
 دا هـنـان به و بـهـخشـت. گځران له هـهـبـهـستي " ژن دا دهـنـت:

ژنه كه جليوه يي حوسني به عيشق ئه كا پـهـراز
 ژنه كه قووه ت ئه خا ته خـيـايـي ره قص ئه نـگـيز
 ژنه مووه لـيـدي عيشق و ژنـيشـه عيشق نه واز
 ژنه كه تاري روبابي حـيـات ئه كا ته هـزـيز
 سه مـايـي و اسيـعي دـگـر له ژن بـكـهـي خـايـي
 ته جـلـليـاتـي به دايع غـروـوب ئه كا دـيـجوـور
 بهـسـر سه مـايـي ته هـيـدا گوـشـاد ئه كا باـي
 له كه و كه بي ئه مهـلت و نـه بـ ته بهـسـوقـي نوور
 له كوـنجـي خا تـيرـه ما تا ژنـكـي شـخ نه كا
 پـهـري سـيـفـهـت به پـهـل و پـاي جهـمـالـه وه جـيـلـوه

له کوځ له سه تحى زه مينا، له سينه ى فله کا

نه بڼته مه نښه ى شيعرم به دا يعى دنيا؟

گډران هم موو جوانى و جوځه و ديمه ن و ديارده و بوويه کى هست بزوان و
خځشى به خش ده به ستځته وه به ژنه وه. ژن سرچاوه ى خه يا ځ و
خه يا ځ به خشه به ى پياو. ژن سرچاوه ى عيشقه و ته نانه هر ژنه که ژځى
که مانى ژيان ده لرځنځته وه و ئاوازي جوان له ژياندا بهرهم
ده ځنځت. به مانا يه کى تر ژن سرچاوه ى يه که م و بنچينه ى ژيانه و
به ده رکړدن ى ژن له ژيان، ژيان مانا يه کى نابڼت و له ځ استيشدا
بوونى نام ځنځت. به لای گډران ه وه به بڼ بوونى ژن نه سروشت و نه
ه گزه کانى سروشت هيچ جوانه کيان نيه، نه ځ ځ رووناکى ده به خشځت،
نه هيو او ئاس ځ يه ځ له ناخى مر ځ قدا ده م ځنځت. واته ه وه ى گډران
لځره دا مه به ستيه تى بڼ ځنځت ه وه يه ژن هر چڼ سرچاوه ى ژيان و
سرچاوه ى خه يا ځ و نه ندځشو ئوم ځ دو هيو او رووناکى و ئاسووده ى و
هم موو بوون ځکى نځو هم گه ردوونه يه، هروه ها سرچاوه ى دا ه ځنځان ى
شيعرو م ځ سيقاو گډران يه. ه و پځوايه ه گهر ژن بوونى نه بڼت، به
ته نيا جوانى شته کان که مه به ستى ه گزه کانى نځو سروشته ناتوانن
بڼه سرچاوه ى بهرهمه ځنځان ى شيعر. واته به بڼ بوونى ژن جوانى
سروشت ناتوان ځت بڼته پانځه رو م ځ تيفى دا ه ځنځان. به ځ ځ له روانگه ى
گډران ه وه ژن بریتيه له ژيان. که واته ژن سرچاوه ى هم موو
بهرهمه ځنځان ځکى مر ځ يه. ژن ه ځ کارو م ځ تيفى بهرهمه ځنځان ى مر ځ قا يه تى
و ئازادى و به هامر ځ يه کانى و هم موو شارستان ځتى م ځ ځا يه تيه. تا
ه و ه ندازه ى که بگوتر ځت ژن بهرهمه ځنځان ى مر ځ قا يه تى و به مر ځ ځبوونى
هم ه فریده بووه يه که ناو ى مر ځ قه و سروه ى هم گه ردوونه يه و
ده يه و ځت هم موونه ځنځان ى ئاشکرا بکات و ده سه ځات به سر هم موو
جو ځ يه کيدا بکات و خځى چاره نووسى خځى ديارى بکات و چيتر بوا ځ ځ
بڼ ه ځزى ميتافيزيک، يان بوا ځ ځ ځ بڼ ه ځ کاره نه زانراوه کان
نه ه ځ ځ يته وه بڼ جو ځان دن ى سروشت و بهرهمه ځنځان ى ه و رووداو و
دياردانه ى که زځ رجار سروشت ده ځ وځنځن و هارم ځ نياکى تځ کده دن و
به وه ش جوانى ده ش ځو ځنځن.

ژن بڼ جگه له وه ى سرچاوه ى جوانى و بهرهمه ځنځان ى چځ ځو م ځ تيفى
دا ه ځنځانه، هروه ها ه ځ گرى هيو او ه ځ ما ى ئاينده و ځ ځ گای به ره و ئاس ځ
ئاينده و مژده به خشى ئاسوده يه. گډران له م رووه وه له ه ځ به ستى "

جیلوه ى شان ځ" دا ده ځ ځت:

فيدات ه بم ژنى جوان، ه ى جه مال ى سنعه تکار

به ځ ځ ده لیلی سه عاده ت ه خه يته پځش ه نزار

به لای گډران ه وه ه ځ گرى په يام ى ئاسووده ى ئاينده يه به ځام ژنى جوان،

هرچه نده نازانر ځت ئا يا ه و ئاسووده يه ئاسووده يه کى هميشه يه،

يان ساتـکـي کورت ته مه نه له ئاسووده يي که بهـيـ ئهـوي ژني جوانه وه
نم پـيـ ده گات. نه گـر مه به ست له مه ي دووه ميان بـت واته ئاسووده يي
کورت ته من نه و له پـشـتي نم بـچـوونه وه ده لاله تي سـکـسي هـهـيـه،
بهـام نهـوي تـبـيني ده کـرت لاي گـران ئاسووده يي رـحـي و جهـسـتـه يي
هاوشاني يه کـترن و لاي نه و ئاسووده يي هـمـيشـه يـش له مانـه وه و داھـنـان
و نهـري و تـکـهـاوبوون له گـهـ بهـاي باـاو چـژي باـاي جوانيدا
بهـرهم دـت.

ئاشکرايه سهرچاوه ي سهره کي بهـرهمـهـنـاني شيعر خـيـاـه. ئاستي بهـري
داھـنـانـيش لاي گـران پـهـيوهـسـته به خـيـاـي قو و مهـودا فراواني
نهـوه وه، بهـجـرکـي بهـرهمـي شيعري گـران وه کو يه که يه کي يه کـگـرتـو و
وهـا خـي ده نوـنـت که جـيـهـانـکـي يـتـپـي بـت، جـيـهـانـکـي که به
هـگـزه کاني جواني رازـنـرا بـته وه و دهـسـتـکـي هـونـري ره نـگـين
نـخـسـه سـازي بـ کـرد بـت و کـي جـيـهـانـه کـش وه کو تـا بـلـي يه کي گـهـوره ي
ره نـگـاو ره نـگـ خـي نـمـايش ده کات. نه وه ش له ئاستي يه که مـدا وه کو
بـنـمـاي ده ق ده بـته ده لاله ت بـ هـهـگـرتـنـي مه دلـولـکـي گـشـتي که فرهـتـيـه
به هـمـو و ره هـنـده کـانـيـه وه، به فره ره نـگـي و فره ده نـگـي و فره سـيـمـايـي
و فره روخساري و فره بـچـوونـي که هـمـو و نه مانـه ش راـيـهـي يه کي بهـهـنـز
پـکـيانـه وه ده بهـسـتـت که نهـويـش رـح و گـهـوهـري جوانيـه و لهـژـر
کارـيـگـهري هـنـزي گـهـوره و هـژمـونـکـهري جوانيدا له و پـتـپـايـهـدا هـمـو و
شـتـکـ ماناي خـي ده بـت و ده شـ شووناسي خـي هـه بـت. گـران له وه سـفـي
هـهـپـه کـي ژناندا که له " گـهـشـت له قـهـره داخ" دا بـيـنـيـوـتـي دهـتـ:

خوه خـيـاـه؟ عـهـرده به هـهـشـت؟

هـهـپـه کـي ژنه يا هـي فرـيـشـته؟

پـهـلـکـه زـيـنـه ي ئـوارـه ي به هـار

له عـزـهـت تـاراي سوور که و تـه خـوار.

کاتـ گـران نم هـهـپـه کـيـه ده بـيـنـت که دياره له واقـعـدا نم
بـيـنـيـه روويداوه، بهـجـرکـي وه سـفـي ده کات که اسـتـهـخـ ر و کارـيـگـهري
بهـهـنـزي خـيـا له وه سـفـکـردنه که دا دياره، بهـجـرکـي که وايـنـيـشان ده دات
نه و هـهـپـه کـيـه له خـون يان له خـيـا ده چـت. واته درووستـکـردنـي
رووداوـکـ له خـيـاـدا که بـگـومان رووداوـکـه له لو تـکـه ي جوانيدا.
نه و بـ نه و ئاسـتـه له جواني هـهـپـه کـي نمـوونـه يه کي باـاي هـهـيـه که
نهـويـش هـهـپـه کـي فرـيـشـته يه. ئـسـتا سـهـرـسـام ماوه و ده پـرسـتـت ئا يا نه و
هـهـپـه کـيـه هـهـپـه کـي ژنه يان هـي فرـيـشـته. نه مه ش لـوانـدنـکـه که
شـوازي ده ر بـيـنـه کـي لـکـچـوانـدنـکـه له گـهـوهـردا له نـوانـنـم و
بهـرـزدا، بهـام له خـودـي رووداوه که دا نهـوي لـکـچـوانـدنـي پـکـراوه
نه وه نـده قـهـشـه نـگ و جوانه ده گاتـه ئاسـتـي نمـوونـه باـاکـه، واته
سـهـرچاوه که. جواني نم ديمـه ني هـهـپـه کـيـه که بـگـومان بووکـيـش له

ریزی هه ټپه ټکه دایه کاریگری له سر سرووشت داده نټ و ته نانه ت سرووشت ده خاته ژر هه ژموونی خ ټپه وه و دیمه نی جوانی هه ټپه ټکی ژنان و تارای سووری بووک سرووشت ناچار ده کهن ب وه ټامدانه وه. سه رنه نجام په لکه ز ټپه ټپه که له دوی بارانی به هار دهرده که وټ و بریتیه له گورزه یه که له تیشکی ره نگاوره نگی شکاوه ی قه شه نگ و جوان داده به ز ټته خواره وه ب سر هه ټپه ټکی ژنان، نه گهرچی کاتی گه شته که و نه وه ټپه ټپه ټپه ش وهرزی هاوینه. که واته جوانی و کاریگری نه و دیمه نه ی ټټپه یی که هه ټپه ټکی ژنان درووستی کردووه ته نانه ت کاری له کات و دیارده کانی سرووشتیش کردووه و گ ټټانکاری ټټدا کردوون. به ه ی جوانی و سه رنج ټټاکی شی هه ټپه ټکی ژنان وه له وهرزی هاویندا. په لکه ز ټپه ټپه که دوی بارانی ز ټری به هار دهرده که وټ، به ټام له کات دا دهرکه وتووه. که واته جوانی ژن و کاریگری نه و جوانیه ته نانه ت گ ټټانکاری له هارم ټنیای سرووشتیشدا ده کات. ل ټره ودا زیاتر ر ټټی ژن وه کو کارکه ری گ ټټان درووستکه ر دهرده که وټ، له ټاستیدا وه سفی ژن و وه سفی سرووشت لای گ ټټان واده رده که وټ له وه جوانترین که خ ټټان هه ن(8).

وه کو پ ټشتریش ټامازه مان ب کرد، بنه مای سه ره کی بنیادی شیعی گ ټټان په یوه ندی ن ټوان دووانه ی ل ټکچوو یان دووانه ی دژه، نه مه ش بنه مای سه ره کی ج ټگیری و هارم ټنیای سرووشت و گهر دوونه. گ ټټان سه رباری نه وه ی که دووانه ی ن ټرو م، یان پیاو و ژن وه کو دوو پ ټکه ټنه ری سه ره کی ژیان سه یر ده کات، سه رباری نه وه ی وه کو دووانه ی به رامبه ر دایان ده نټ، به ټام له و روانگه یه وه سه یری په یوه ندی ن ټوانیان ده کات که ته و او که ری یه کترین. ده ش ټ نه مه ش له روانگه ی نه و ب ټچوونه وه بټ که پ ټیوایه دژو نا ک ټکه کانیش یه کتری ته و او ده کهن. هه رچه نده له رووی گه وهه رییه وه ن ټروم ټ زیاتر له وه ی دژبن، به رامبه ر، یان هاوشان یان ته و او که ری یه کترین. سه رباری نه و له به رامبه ر یه کتر دانانه، گ ټټان پیاو وه کو ه ټمای ه ټزو ژنیش وه کو ه ټمای جوانی-س ټز- نه رم و نیانی- ناسکی سه یر ده کات. له وه سفی نه و هه ټپه ټکی په دا که له گه شتی قه ره داخدا بینو ټتی، پاش ماوه یه که له هه ټپه ټپه یی پیاوان ده ټټت:

ن ټره ی ټافره ته نه مجا هه ټپه ټټ

سا ه ټز ده ست به ردا، جوانی ده ست بگر.

ه ټز وه کو گوتمان مه به ست پیاوانه و جوانیش مه به ست ژنانه. ل ټره وه دیسان گ ټټان ژن وه کو جوانی پ ټناسه ده کات و له هه مان کاتدا نه و ج ټر ټکه له هاوشانی له ن ټوان (ه ټز/ جوانی) دا درووست ده کات و نه وه ش وای ل ټده کات که ته نانه ت ب هه ټپه ټکی ش یه کسانی له ن ټوان نه و دوو ه گه زه دا درووست بکات. واته ل ټره ودا نه وه ټاشکرا ده بټ که جوانی

ئافرەت بە ئەندازەى ھەزى پياو گەريگەرى ھەيەو ڭا نادات ھەژموونى ھەزى پياو بەسەر ئافرەتدا با دەست بىت. ھەروەك ئەو ھشمان بى ئاشكرا دەكات كە دەسەلات تەنيا لە ھەزدا نىە بە ھەزى جوانىش وەكو سامانەكى مەعنەوى گەورە بەرھەمھەنى دەسەلاتە. ھەزى ھەروە لە بەرامبەر ھەزى پياودا، جوانى ژن ھەيە كە دەبىتە ھەزى دروستكردنى جوڭ لە ھاوسەنگى لە نەوان ئەم دوو ھەزەدا، ڭران نايەوت بە درووشمى سادەى زمانى باس لە ھاوشانى و يەكسانى نەوان ژن و پياو بىكات، بە ھەزى ھەروە لە بەرامبەر ھەزى پياودا ھەزى ڭ لای ژن دەدوونەت كە ئەو ھەندە توانا و ھەزى ھەيە لە بەرامبەر ھەزى پياو يان ھەزى ڭ نەردا رايىگەرەت. ھەروەك ئاشكرايە لای ڭران پەيوەندى دەسەلاتى بەرھەمھاتوو لە ھەزى پياو، لە ڭ دەسەلاتى بەرھەمھاتوو لە جوانى ژن، پەيوەندى دۆژمنايەتى و لە رووى يەكتردا وەستان نىە، بە ھەزى ھەروەنگى دروستكردن و تەواوكردنى يەكتريە.

سەربارى ئەو ھەزى كە جوانى ئافرەت زياتر دەچوونەت بە جوانى سرووشت، بە ھەزى لای ڭران ھەندە جار بە ھەزى ڭ فەكرەنى سرووشت ھەيە. واتە خاسەتەكانى ھەزى ڭ — بە سرووشت قەرز دەكات يان سرووشت بە جوانى ئافرەت دەچوونەت كە سەرچاوى ئەم ھەزى ڭ لە ڭ كچواندن لە پەش ڭراندا لای مەولەوى ئاشكرا بوو. واتە ڭ و ھەزى ڭ تەرى سرووشتى چواندوو بە جوانى يار يان ئافرەت. ڭران لە ھەزدا خاسەتى ھەزى ڭ — بە سرووشت دەبەخشەت، كاتە دەبەخشەت:

سەرانسەرى چەم دارى ژا ھەيە
ئەو داو ڭ سەوزى سەرلىق ئا ھەيە
ڭ ڭ ڭ ڭ شايى، كات: بە يانە
تەبىعەت مەستى بىزەى جوانىە.

لە ھەزدا ڭ كچواندن سرووشت بە ھەزى ڭ — ھەيە. كاتە ھەزى ڭ دارى ژا ھەزى دەكات لە ڭ ھەيەكى قەشەنگدا باسى سەوزى داو ڭ نى ئەو درەختەو ئا ھەزى سەرى دەكات. داو ڭ بە ھەزى ڭ — دەبەخت و زياتريش بە ئافرەت بە كاردەت. بە نموونە دەگووترەت داو ڭ نى كراسەكەى. ھەروەك ئا زياتر ئاوە ڭ ناو ڭ كە بە ھەزى ڭ و ھەزى ڭ ئافرەت بە كار دەت، بە ھەزى ڭ لە ھەزدا ئەم ھەزى ڭ ناو ڭ دراو ڭ تە پەش درەختى ژا ھەزى، وەكو ھەزى ڭ كى نەو سرووشت. ھەروە ھەزى ڭ بە ماناى زەرەخەنە دەت خاسەتى ھەزى ڭ بە ھەزى ڭ ڭران ئەم ئاوە ڭ ناو ڭ بە كار دەبەخشەت بە ھەزى ڭ و ھەزى ڭ سرووشت. واتە خاسەتى ھەزى ڭ — دەدات بە سرووشت بەو ھەزى ڭ ناو ڭ ناو ڭ بىزەى جوانى پەش دەبەخشەت. ھەروەك ناو ڭ ئەندامەكى جەستەى ھەزى ڭ — ھەيە كە بىزەى لەسەر دەبەخت ئەو ڭ ڭ ڭ، بە ھەزى ڭ لە دەقەكەدا ناو ڭ نەھاتوو. كەواتە سرووشت وەكو ھەزى ڭ — بىزەى جوانى لەسەر لەو ڭ تى. كردنى ھەزى ڭ — بە سەرچاوە بە ئەو ھەزى ڭ ھەزى ڭ نى سرووشت بەو بچوونەت

مانای ئه‌وه‌یه که شاعیر له روانگی جوانیه‌وه سه‌یری هه‌موو شتێک ده‌کات و کام شت جوانتر بێت لای ئه‌و ده‌بێته سه‌رچاوه. له زێڕه‌ی وێنه‌و ده‌قه‌کانیدا سرووشت و جوانی سرووشت سه‌رچاوه‌یه‌و جوانی ئافره‌ت به‌و ده‌چونرێت، به‌ئام لێره‌شدا جوانی ئافره‌ت ده‌کرێته سه‌رچاوه‌و سرووشت به‌و ده‌چونرێت، یان خاسێته‌کانی مرڤ ده‌درێن به‌ سرووشت، که ئه‌وه‌ش بریتیه له به‌ مرڤکردنی سرووشت. ئه‌وه‌ش مانای زیاتر به‌هاپێدان و به‌ گرنگ سه‌یرکردنی سرووشته بێیه خاسێته‌کانی مرڤی پێده‌به‌خشرێت.

گێڕان خاسێته‌کانی مرڤ — به‌کارده‌هێنانی بێ وه‌سف‌ی کات، به‌ئام کاتیش له‌و چوارچێوه‌یه‌دا وه‌کو هه‌گه‌زێکی سرووشت به‌کارده‌هێنانی که ئه‌و کاته‌ش پایزه. له هه‌به‌ستی "پایز" دا ده‌بێت:

پایز! پایز / بووکی پرچ زه‌رد
من مات تێ زیز/ هه‌ردوو هاوده‌رد.

پایزیه‌که‌که له چوار وه‌زه‌که‌ی سا که وه‌رزی پێگه‌یشتنی به‌روبووم و پاشان گه‌هه‌زان و رووتبوونی دادره‌خت و دیمه‌نی سرووشته. گێڕان ئهم وه‌رزه به‌ بووک ناو ده‌بات، به‌ئام بووکه‌کی پرچ زه‌رد. ئاشکرایه بووک ته‌نیا به‌و ئافره‌ته ده‌گوترێت که شووده‌کات و له‌کاتی گواستنه‌وه له‌ ما‌ی باوانه‌وه بێ ما‌ی نوێ و بێ لای زاوا پێی ده‌گوترێت بووک که له‌ کورده‌واریدا بووک ده‌بێته‌وه‌و وه‌ک ده‌زانین پێشتر تارای سوور ده‌درا به‌سه‌ردا بووکدا. که‌واته گێڕان خاسێتی بووک وه‌رده‌گرێت بێ پایزو له‌بری تارای سوور، ئه‌و به‌ پرچ زه‌رد وه‌سف‌ی ده‌کات که له‌استیدا ئه‌وه‌ش وه‌سف‌کی زێر وردو جوانه بێ وه‌رزی پایز که گێڕان به‌ پایز ده‌بێت تێ له‌ جوانیدا بووکیت، به‌ئام بووکه‌کی پرچ زه‌رد نه‌ک سه‌ردا پێشراو به‌ تارای سوور. هه‌روه‌ها شاعیر لێکچوون له‌ نێوان خێ و پایزدا درووست ده‌کات. واته‌ خێ و ئه‌وی بووکی پایز وه‌کو یه‌ک نیشان ده‌دات. ئاشکرایه پایز هه‌م‌ایه بێ غه‌مگینی و بێ‌زاری و ته‌نانه‌ت جێرێک له‌ بێ هیوایی و سه‌رکه‌وتنی ته‌مه‌ن. وه‌سف‌کردنی پایز به‌ پرچی زه‌رده‌وه‌و به‌ زیزی، ئاماژه بێ ئه‌و خه‌مباری و بێ هیواییه ده‌کات که هاوشێوه‌یه له‌گه‌ مات و مه‌لولیه‌که‌ی ئهمدا. که‌واته لێره‌دا خاسێتی مرڤ — به‌ کات، یان به‌ وه‌رزی پایز وه‌کو به‌شێک له‌ سرووشت ده‌به‌خشرێت، که ئه‌ویش وه‌کو ئهمی مرڤ — خه‌مبارو بێ‌زارو بێ هیواییه. له‌ استیدا کات شتێکی بێ‌لایه‌نه به‌ئام کاتێ خاسێتی پایزی پێده‌درێت، مانای وایه له‌ بێ‌گای ئه‌و خاسێته‌وه جێرێک له‌ ناساندن ده‌ته‌ ئاراوه، که خاسێتی بووکیشی بخرێته‌ پا، ئه‌و کاته مانای وایه له‌ بێ‌گای پێدانی خاسێتی مرڤیه‌وه شووناسی استه‌قینه‌ی ئه‌و کاته دیاری ده‌کرێت و ئاماژه‌ش بێ ئه‌و ده‌لاله‌ت و مانایه ده‌کرێت که له‌پشتی ئهم کاته‌وه هه‌یه.

ههروهك له هه بهستی" هه وری پایز" دا گران خاسی تی مر ییوون یان به مر فکردن ده به خشی ته هه موو سرووشت و وه کو مر قی — باسی ده کات. کات ده تی:

بگرم ن، ته پ و لم دابکا، بیکاته شهست، هه رگیز نه وهستی قوی گریانی، نه وهستی هه و ره که ی پایز ته بیعت زه ردو ژاکاوه، له حای گیان که نشتایه نیشانه ی ماته می پایز له فرم سکی درشتایه.

گران باسی باران بارین ده کات که له کورده واریدا ئه گهر یه کم بارانی ئه و سا ه بت پایی ده ن بارانی په ه. له شوه ی دهر بایی بنیادی زمانی ده که دا جریک له حه زکردن، یان په رشی ب بارینی ئه و بارانه هه ست پده کرت. واته واده رده که و ت که بوونی ئه و بارانه پویست بت، ئه گهر چی بارانی په ه بت پاش هاوینی در ژو وشک که سه ره تای سایی نو ی چاندن و وه شانده، یان ئه گهر بارانی مه عنه وی بت ب شردنه وه و خا و نکر دنه وه ی هه موو ئه و توخم و ه گه زه پیس و ناشیرین و خراپانه ی که و توونه ته سه ر زه وی و دارو درخت و رووی جوانی ئه وان و سرووشتیان به گشتی ته خ کرد بت. ئه وی قسه که ری شیعه که داوای بارینی بارانی به خورژم ده کات، به ام بارینی ئه و بارانه به قوی پی گریان ناو ده بات که گریان خاسی تی کی مر ییه، به ام شاعیر وه سفی بارانی پده کات، واته خاسی تی مر قی — ده دات به باران، یان به هه ور که باران له وه وه دهر بارت. له با کی وه هاشدا ئه گهر هه ور بگری مانای وایه باران فرم سکی هه و ره. هه به ته پایز ه مای خه مباری و دته نگیه. مر قی ئه گهر هه ست به دته نگی له ئه ندازه به دهر بکات، گریان ده بته شوه یه کی هه شتنی ئه و خه فته و خه مباریه و که م ک باری شانی ئه و سووک ده کات. ههروهک ئاشکرایه وه کو جریک له خا و نکر دنه وه ی رح سه یری گریان ده کرت. که واته به هه مان شوه ره نگ زه ردی و مات و مه لولی پایزیش هه مان ئامازه ی هه یه و گریان هه کا که ب سووک کردنی باری قورسی سه رشانی پایز. که واته لره دا به گشتی پایز وه کو مر قی — وه سف ده کرت، یان خاسی تی مر یی به پایز ده درت و پایز ده کرت به مر قی — و وه کو مر قیش خه مبار ده بت. له م وه زه ده سرووشت به گشتی ره نگ زه ردو شواوه، دره خته کان پرچیان شواوه و به رگی سه وزیان زه رد بووه. به گشتی ئه م بووه ی که شاعیر وه کو مر قی — یان زینده وهر وه سفی ده کات له حای گیان کشان یان مردندایه. دیاره هه کاری ماتی پایزو گریانی به قوی پی پایز مه رگی سرووشته. لره وه به ئاشکرا دهر ده که و ت که گران سرووشت و پایز وه کو مر قی — وه سف ده کات و وه کو مر قی — له گه یان ده دو ت. هه رچن له لایه که وه خاسی ته جوانه کانی سرووشت وهر ده گرت ب وه سف کردنی جوانی مر قی، گران به هه مان شوه خاسی ته کانی مر قیش

وهرده گرځت بې وهسفرکردن يان ده رځستنی هه نډ بې بارو دیاردهی سرووشت، به ځام زیاتر ټو خاص ټانهی مړ ټف وهرده گرځت که ټاماژهی خه مباری و بې هیوایی و نا کارایی و مردن و ک ټایی ده کهن، بې نمونه ههور ده گری، پایز خه مبارو مات و مهلوله، ته بیعت زهردو ژاکاوه، پایز بووکی پرچ زهرده.

دیسان گځران جوانی هغه زه کانی سرووشت ده چو ټن ټت به جوانی مړ ټف. ټم شو ټن گځ ټینه له ل ټچواندنډا که جا ټټ ک ټافرهت ده چو ټن ټت به سرووشت و جا ټټ ک سرووشت ده چو ټن ټت به ټافرهت، ټوه نیشان ددهات که ټم دوو هغه زه که ههردووکیان سه رچاوه و بهرهمه ټنی جوانین و ههردووکیان سه رچاوهی ټیلهامی شیعی گځرانن و شیعیش به لای ټوه وه ه ټکا ټکه بې ه ټشنه وهی ناوی مړ ټف و به ج ټر ټک نه مری بې ده به خش ټت. به گشتی ټم دوو انه هاوشانن يان هاوتاو یه کسانن له جوانیدا و تا ټو ټه ندازه یی هیچ کامیان به بې بوونی ټه ویتریان ټو جوانیهی نا ب ټت که پ ټکه وه ه یانه، گځران له ه ټبهستی “دارچواله ی پشکووتوو” دا، دارچواله ده چو ټن ټت به بووک، واته درخت له گه ټ مړ ټفدا ل ټکچواندنی پ ټ ده کر ټت، به ټام نه مړ ټفکی ټاسایی و نه مړ ټف و له سات ټکی ټاسایدا، به ټکو ټافرهت و له سات ټکدا که بووک ب ټت، که ټو ساتهش بې هه موو ټافرهت ټک هه ستیارتیرین ساته وه ختی ژیان، ساتی لوتکه ی رازاندنه وه و جوانی و مهستی و چاوه ټوانی ټو ټافره ته یه. گځران له ه ټبهسته دا ده ټټت:

ریز ټک نه مامی دارچواله ی نازدار
که ټټ ک وهستا بوون له سهر گیای به هار
وهک بولبول ټه ندامیان له سووراو نابوو
له نجهی تاوتاو یان بې چپهی با بوو.

دارچواله خاص ټتی بووکیان پ ټ دهر ټت و وهکو بووک سووراو ده کهن، ههروه ها له نجه ولار ده کهن که ټه میش دیسان خاص ټتی ټافره ته له کاتی جو ټاندندا. ههروه ها (با) له ټټ گای خاص ټت يان چالاکیه کی مړ ټیه وه وهسف ده کر ټت که ټه ویش “چپه” یه، ټاشکرایه چپه دواندنی مړ ټفه به ده نگ ټکی نزم. ټستا چپه وهسفی بای پ ټ ده کر ټت و له نجهی دارچواله بې چپهی بایه. له ل ټدوانه دووجه مسهریه دا ټافرهت و سرووشت هه ر جاره و یه ک ټکیان ده ب ټته سه رچاوه و ټه ویتریان ی پ ټ به راورد ده کر ټت، يان ل ټکچواندنیان پ ټ ده کر ټت. ټه مهش وهکو گوتمان دیدو ټټ وانینی گځران بې ټم دوو هغه زه ی بهرهمه ټنی جوانی نیشان ددهات که یه ک ټکیان مړ ټفه و ټه ویتریان سرووشته. مړ ټف و بهرترین و هوشیارترین ټه فریده بووی ناو ټم گهردوونه یه و ټه ویتریان سرووشتی جوانه واته ټو سرووشته ی که سه رچاوه ی بوونه يان له پ ټناوی مړ ټفدا درووستکراوه يان هه یه.

گڏران له هه بهستي "دوا سهرنج" دا که به دهست به سهرکراوی ئه و
ئافره ته ده بيند و ئه و بيننه ده بته ئيلهامی ئه شيعره ی،
ئه گهرچی واپ ده چت ئافره ته قز زه رده که له چاوه وانی که سکی تر دا
بت و له گڏرانی دهست به کت و پوه ند ب ئاگا بت. گڏران له
جوانی ئه و شخه هیوای ئازاد بوون وه رده گرت. کاتک ده بت:

پرشنگی نیگایه که له رووی رووناک
هه ئه ست و تیژ ئه کش تا ناخی ده روون
کچه ی نو ئه خاته کووره ی عه شقی پاک
ده فری گیان لیپ ئه کا خ زگی به ربوون
ب ئه وه ی بتوانم له په رده ی بیرم
نیگار هه که نم شوه ی لبت بچ
تا هه رچه ن گازی گرت له له ش زنجیرم
ئازارم سوو کتر کا خه یا ی کچ.

دیسان گڏران ده یه وبت له سهر په رده ی ناسکی خه یا ی، و نه یه کی ئه م
شخه بک ش ب ئه وه ی ئه و دیمه نه جوانه ی له یاد نه چته وه، چونکه
په یوایه ئه و دیمه نه جوانه ه زکی مه عنه وی گه وره ی پ ده به خشت و
وای ل ده کات له به رده م ئازارو ئه شکه نجه ی زینداندا به ه زترو دان
به خ دا گرتوو تر بت. که واته ل ره دا و نه ی ئه وی ئافره ت له لایه ک
هیوای رزگار بوون به ئه می زیندانی ده به خشت و له لایه کی تریشه وه
ده بت ته ه ی سوو ککردنی ئازاری زنجیرو ئه شکه نجه ی زیندان. ئه مه ش
ئه وه نیشان ده دات ئافره ت هه ر ته نیا سهرچاوه ی چ ژو م تیفی دا ه ننان
و ژیان نیه لای گڏران، به کو هیوا به خشی ژیان و ئازادیه و وره به خش و
به ه زکهری گیانی به رگری مر قه به رامبه ر به ئازارو ئه شکه نجه و
زیندان. ل ره وه ئه و ده لاله ته به ره هم دت که ئافره ت به هه موو
ش وه یه ک م تیفی ژیان و به رده وامی و نه واخان و هیوای ئاینده یه.